

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu Mgr. Jany Brothánkové, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudce JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. M.**, zastoupený Mgr. Robertem Vladykou, advokátem, se sídlem Revoluční 1, Praha 1, proti žalované: **Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví**, se sídlem Roškotova 1225/1, Praha 4, týkající se žaloby proti rozhodnutí rozhodčího orgánu žalované ze dne 26. května 2011, č. j. RO – 129/1021012497/2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. března 2016, č. j. 5 Ad 19/2011 – 50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Jak vyplývá z obchodního rejstříku, žalobce je společníkem a bývalým jednatelem společnosti E.R.O.C. s.r.o. (dříve EROTIC CENTER s.r.o.). Tato společnost provozuje na území hlavního města Prahy, kromě hodinového hotelu, též dva erotické noční kluby pod obchodním názvem „Showpark“. Koncept služeb Showparku vyvinul právě žalobce a na základě licenční smlouvy ze dne 22. ledna 2008 jej za měsíční úplatu poskytuje společnosti E.R.O.C. s.r.o. Koncept se podle smlouvy skládá z know-how, autorských práv, uživatelského softwaru a metody získávání zákazníků. Předmětem sporu mezi žalobcem a žalovanou Oborovou zdravotní pojišťovnou zaměstnanců bank, pojišťoven a

stavebnictví je to, zda byl žalobce povinen z takto získaných příjmů za roky 2008 a 2009 odvést zdravotní pojištění.

[2] Žalobce podal u žalované žádost o vrácení přeplatku pojistného na veřejné zdravotní pojištění ve výši 261.987 Kč a penále ve výši 14.599 Kč, neboť podle svého přesvědčení není plátcem pojistného. Svůj příjem z licenční smlouvy označil za příjem z užití nebo poskytnutí práv průmyslového vlastnictví nebo jiného duševního vlastnictví. Nevykonává tudíž „*uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů*“ a nemůže být zařazen mezi plátce zdravotního pojištění podle § 5 písm. b) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaná žádost zamítla rozhodnutím ze dne 14. února 2011; žalobcovo odvolání proti tomuto rozhodnutí pak zamítl odvolací orgán (rozhodčí orgán žalované) dne 26. května 2011 rozhodnutím označeným v návěti tohoto rozsudku. Žalovaná uznala, že zákonodárce užil při vymezení plátce pojistného v § 5 písm. b) zákona o veřejném zdravotním pojištění jinou definici osoby samostatně výdělečně činné (dále též „OSVČ“), než jaké je užito v § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Přesto shledala, že žalobcova činnost, z níž mu v letech 2008 a 2009 plynuly příjmy, je tvůrčí činností podle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, byť se příjem z ní nazývá licenčním poplatkem z know-how. Již před uzavřením licenční smlouvy musel žalobce podle žalované vytvořit předmět smlouvy, tj. vykonával tvůrčí činnost. Žalovaná poukázala též na důvodovou zprávu k zákonu o veřejném zdravotním pojištění, podle níž patří mezi OSVČ takové osoby, které jsou považovány za OSVČ podle zákona o daních z příjmů.

[3] Rozhodnutí žalované napadl žalobce správní žalobou. Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) zamítl podanou žalobu v návěti označeným rozsudkem. V odůvodnění uvedl v první řadě, že podle licenční smlouvy poskytl žalobce společnosti E.R.O.C. s.r.o. nejen know-how, ale také software, který nepochybně představuje autorské dílo. Soud dále poukazem na jednotlivá ustanovení licenční smlouvy dovodil, že software byl stejně důležitou součástí předmětu smlouvy jako know-how. I kdyby tomu tak ale nebylo, dovodil městský soud následně systematickým výkladem zákona o veřejném zdravotním pojištění a zákona o daních z příjmů, že český právní řád nepočítá s kategorií OSVČ, které by získávaly své příjmy z podnikání nebo z jiné samostatně výdělečné činnosti a přitom by neodváděly pojistné z poměrné částky svých takto získaných příjmů. I osoby, které mají příjmy výhradně z poskytování nebo užití práv průmyslových jsou tudíž plátcí pojistného na veřejné zdravotní pojištění.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[4] Proti výše uvedenému rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost. Proti prvnímu závěru městského soudu namíтал, že při zařazení činnosti pod určité ustanovení zákona je nutno vycházet z jejích převládajících a charakteristických znaků. Podstatou žalobcovy licenční smlouvy se společností E.R.O.C. s.r.o. je poskytování know-how pro efektivní řízení podnikatelského subjektu. Manuály i software jsou pouze doplňkem, kvůli němuž však nabyvatel rozhodně licenční smlouvu

pokračování

neuzavíral. Argumentací *ad absurdum* žalobce dovozuje, že při takto širokém chápání pojmu „tvůrčí činnost vykonávaná podle autorskoprávních předpisů“ by do uvedené kategorie plátců pojistného spadala velká část výdělečných činností vůbec, např. advokáti, znalci, klenotníci, cukráři či výrobci strojů a zařízení. Pro tyto činnosti však zákonodárce vymezil, a jistě ne bezdůvodně, samostatné kategorie v rámci definice plátce pojistného.

[5] Druhý závěr městského soudu podle žalobce zcela pomíjí zákonný text. Pokud by zákonodárce chtěl vymezit OSVČ – plátce pojistného stejně jako OSVČ – poplatníky daně z příjmu, stačil by odkaz. Namísto toho zákonodárce zavedl definici plátce pojistného, podle níž se za osoby samostatně výdělečně činné pro účely zdravotního pojištění považují taxativně vymezené kategorie osob (to, že jde o výčet taxativní, přitom uvádí i žalobcem odkazovaná odborná literatura). Tento výčet je odlišný od výčtu plátců daně v zákoně o daních z příjmů a osoby pobírající příjmy z poskytování nebo užití práv průmyslových nebo práv duševního vlastnictví v něm zahrnuté nejsou. Ostatně i z vyjádření Všeobecné zdravotní pojišťovny ze dne 26. května 2008, které žalobce přiložil, vyplývá, že tato pojišťovna na základě výkladu poskytnutého Ministerstvem zdravotnictví nepovažuje za plátce pojistného osoby, jejichž příjem je v daném období tvořen výhradně z příjmů z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví.

[6] Závěrem žalobce zopakoval svou žalobní námitku, že rozhodnutí odvolacího orgánu neobsahovalo složení tohoto kolektivního orgánu ani splnění podmínky jeho usnášéníschopnosti. Podle žalobce jde o podstatnou náležitost rozhodnutí podle § 69 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Tuto vadu řízení proto nemohlo zhojit předložení prezenční listiny ze zasedání odvolacího orgánu, přesto se s tím městský soud spokojil.

[7] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti zaměřila zejména na úmysl zákonodárce podřadit pod pojem „osoba samostatně výdělečně činná“ pro účely zdravotního pojištění veškeré osoby pobírající zdanitelný příjem ze samostatné výdělečné činnosti; tento úmysl má být zřejmý ze vzájemné provázanosti o veřejném zdravotním pojištění, zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů a zákona o dani z příjmů. Nadto však upozornila, že příjmy, které žalobci plynuly z licenční smlouvy, byly svou podstatou i příjmy z činnosti vykonávané podle autorskoprávních předpisů, přičemž činnosti, které jsou předmětem smlouvy, nelze z hlediska příjmů, jež za ně stěžovatel pobíral, nijak vzájemně oddělit. Ke třetí kasační námitce žalovaná uvedla, že oprávněnost podepisovat rozhodnutí rozkladového orgánu žalované má podle jednacího řádu jeho předseda a z § 134 správního řádu nevyplývá povinnost uvádět jmenovitě členy kolegiálního orgánu přímo ve vyhotoveném písemném rozhodnutí.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky řízení jsou splněny, a kasační stížnost vyhodnotil jako přípustnou. Nejvyšší správní soud poté kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud se shoduje s městským soudem v tom, že příjmy žalobce podle licenční smlouvy ze dne 22. ledna 2008 uzavřené se společností E.R.O.C. s.r.o. jsou příjmy smíšenými. Městský soud pečlivě celou smlouvu analyzoval a s odkazem na jednotlivé její články došel k přesvědčivému závěru, že software, jenž je nepochybně autorským dílem, je ve smlouvě uváděn vždy rovnocenně s poskytovaným know-how. Pro neužívání softwaru je např. žalobce oprávněn smlouvu vypovědět. Žalobce nikterak na odůvodnění rozsudku městského soudu v tomto směru nereagoval. Nejvyšší správní soud tak jen nad rámec řečeného doplňuje, že dokonce i know-how je v licenční smlouvě charakterizováno tak, že je (přinejmenším zčásti) výsledkem autorské činnosti. V úvodních definicích se totiž uvádí, že know-how „zahrnuje práva pocházející z materiálu nebo spojená s materiálem, k němuž má Poskytovatel práv autorská práva, a veškeré jiné duševní vlastnictví Poskytovatele práv ve vazbě na podnikání v oblasti zábavy pro dospělé“.

[10] Místo polemiky s městským soudem se stěžovatel v kasační stížnosti omezil jen na zopakování své žalobní argumentace. Tu ovšem městský soud ve svém rozsudku nepominul, ale naopak ji vypořádal (srov. str. 6 napadeného rozsudku). Poukázal zejména na to, že „některé příklady, které žalobce uvádí (cukrářství, pekařství, výroba strojů a zařízení), se již na první pohled vymykají z rozsahu autorského zákona“, jelikož „dílem ... není jakýkoli hmotný výrobek vzniklý lidskou činností, a to ani kdyby svědčil o značném tvůrčím vkladu jeho zhotovitele (zakázkový slavnostní dort nebo speciální stroj vytvořený ke zhotovení jediného originálního předmětu)“. Činnost advokátů a znalců, ač jistě některé její výsledky mohou podléhat autorskoprávní ochraně, podléhá detailní regulaci ve zvláštních právních předpisech, a právě proto podle názoru městského soudu zákon o veřejném zdravotním pojištění počítá s jejich poskytovateli jako se samostatnými kategoriemi OSVČ - plátcí pojistného. Přítomnost či podíl autorské složky v jejich činnosti proto není nutné zkoumat. Městský soud uzavírá: „Osoby, které získávají své příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, případně z poskytnutí know-how či jiných hodnot bez hmotné podstaty, však není možné stručně a výstižně zahrnout do jediné zákonné kategorie plátců; proto je u nich namíste zkoumat, nakolik jejich činnost zahrnuje i autorskoprávní složku, která by umožnila zařadit je pod § 5 písm. b) bod 4 zákona o veřejném zdravotním pojištění.“ Proti citovaným vývodům městského soudu nepostavil stěžovatel v kasační stížnosti své vlastní a nenabídl tudíž Nejvyššímu správnímu soudu žádnou konkurenční argumentaci, již by případně mohl zvažovat.

[11] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že licenční smlouva příjmy žalobce nijak nerozděluje, nýbrž považuje je za jeden celek, stejně jako považuje za jeden celek předmět plnění, tj. „koncept Showparku“. Prvky autorských práv s prvky práv průmyslových se zde prolínají a najít nyní, dodatečně, objektivní hledisko pro jejich oddělení se jeví jako nemožný úkol. Sam stěžovatel ovšem v kasační stížnosti argumentuje, že při posouzení jeho příjmů, resp. zařazení určité činnosti do jednotlivých kategorií dle zákona, „je nutno vždy vycházet z převládajících a charakteristických znaků zařazované činnosti (resp. příjmů z ní plynoucích)“. S tím lze určitě souhlasit. Jak již bylo výše uvedeno, smlouva sestává zčásti z nepochybných autorských děl (software, návody) a zčásti z plnění vycházejícího podle vlastního textu smlouvy z autorského díla stěžovatele (know-how), kdy čistým průmyslovým vlastnictvím je zřejmě pouze metoda získávání klientely. Proto se jeví jako správný závěr městského soudu, že podle převažujících znaků činnosti, z níž pobírá pravidelný měsíční příjem, je nutno stěžovatele zařadit mezi osoby vykonávající jinou

pokračování

tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů. Platí to tím spíše, že stěžovatel se sám v licenční smlouvě autorskoprávní ochrany dovolává, a to i ve vztahu k položkám, které by se podle názvu patřilo zařadit spíše mezi práva průmyslová. Lze tudíž uzavřít, že stěžovatelovy příjmy podle své převážné charakteristiky měly základ ve stěžovatelově tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů, bezpochyby tudíž spadaly pod textaci § 5 písm. b) bod. 4 zákona o veřejném zdravotním pojištění.

[12] Za těchto okolností by bylo nadbytečné se dále zabývat druhou skupinou námitek obsažených v kasační stížnosti ve vztahu k závěrům městského soudu vyslovených nad rámec nutného (*obiter dictum*). Otázka, zda se za osoby samostatně výdělečně činné pro účely zdravotního pojištění považují též osoby pobírající příjmy výhradně z poskytování nebo užití práv průmyslových nebo práv duševního vlastnictví, nebyla, s ohledem na výše uvedené, pro posouzení věci rozhodující, a proto ani Nejvyšší správní soud nemá potřebu pokračovat v této (zatím) akademické debatě.

[13] Konečně pokud jde o třetí kasační námitku, tj. chybějící náležitosti odvolacího rozhodnutí, i tu vypořádal přesvědčivě již městský soud. Stěžovatel ustrnul na tvrzení, že složení kolektivního orgánu je podstatnou náležitostí rozhodnutí, aniž by uvedl, jakým konkrétním způsobem měl tento nedostatek zasáhnout do jeho účastnických práv. Nabídl Nejvyššímu správnímu soudu pouze hypotetické výtky ohledně možnosti namítat podjatost či nedostatek usnášeníschopnosti správního orgánu, aniž by ovšem tyto spekulace našly jakýkoliv odraz ve skutkových okolnostech případu, resp. v obsahu žaloby či kasační stížnosti. Z judikatury zdejšího soudu přitom vyplývá, že ne každá zjištěná vada správního řízení musí vést automaticky ke zrušení napadeného správního rozhodnutí. Ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. je třeba vnímat v souvislosti s ustanovením § 65 odst. 1 s. ř. s., z něhož vyplývá, že nestačí uplatňovat jen porušení svých (procesních) práv v předcházejícím řízení, nýbrž je třeba i zkoumat, zda mohl být v důsledku toho žalobce zkrácen na svých (hmotných) právech. To vyplývá např. z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 4. června 2003, č. j. 6 A 12/2001 - 51, č. 23/2003 Sb. NSS, či ze dne 18. března 2004, č. j. 6 A 51/2001 - 30, č. 494/2005 Sb. NSS. Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbývá než konstatovat, že z podání stěžovatele nevyplývá, že by jím tvrzená vada řízení měla jakýkoliv vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci.

[14] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že Městský soud v Praze zhodnotil věc správně. Z výše popsanych důvodů vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti rozsudku městského soudu souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. jako nedůvodnou a zamítl ji.

IV. Náklady řízení

[15] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 7 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalobce neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná ve věci měla plný úspěch, žádné náklady jí však nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, ani žádné neuplatnila, proto jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu